

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 18 stycznia 2017 r.

WBZK-II.431.7.2016

**Pani
Hanna Gronkiewicz-Waltz
Prezydent m.st. Warszawy
Urząd m.st. Warszawy
pl. Bankowy 3/5
00-950 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (dalej ustawa o kontroli w administracji rządowej - t. j.: Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 17 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (dalej ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej - t. j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 1534 z późn. zm.), § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (dalej rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin - Dz. U. Nr 96, poz. 850), zespół kontrolny w składzie:

1. Przewodniczący zespołu - Sławomir Bartosiewicz - kierownik Oddziału Bezpieczeństwa Publicznego i Organizacji w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 53/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.
2. Członkowie zespołu:
 - Ewa Piórko - kierownik Oddziału Obrony Cywilnej i Logistyki w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 54/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,

- Piotr Kaniuka - główny specjalista w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 57/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,
- Rafał Marciniak - starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 55/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,
- Andrzej Werle - starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 56/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,
- Andrzej Ścibior - inspektor wojewódzki w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 59/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,
- Artur Zieliński - specjalista w Wydziale Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 58/WBZK/2016 z dnia 12 września 2016 r.,
- Witold Kołodziński - radca prawny w Wydziale Prawnym Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 788/3/2016 z dnia 13 września 2016 r.,
- Michał Kurek - inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli I Wydziału Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 322/WK/2016 z dnia 9 września 2016 r.,
- Paweł Kwarciany - inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli I Wydziału Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, upoważnienie nr 321/WK/2016 z dnia 9 września 2016 r.

przeprowadził w dniach od 21.09.2016 r. do 31.10.2016 r. kontrolę doraźną w Urzędzie m.st. Warszawy, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

Stanowisko Prezydenta m.st. Warszawy w kontrolowanym okresie pełniła pani Hanna Gronkiewicz-Waltz.

Na podstawie zarządzenia Prezydenta m.st. Warszawy Nr 312/2007 z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy z późniejszymi zmianami, wykonywanie zadań w zakresie obrony cywilnej zostało przypisane do zakresu działania Biura

Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. W okresie objętym kontrolą stanowisko Dyrektora Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego pełniła pani Ewa Gawor.

Przedmiot kontroli obejmował realizację działań planistyczno-organizacyjnych w zakresie obrony cywilnej, określonych w § 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.

Kontrolą objęto okres od 01.09.2011 r. do 31.08.2016 r.

Niniejszym, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

W trakcie kontroli dokonano sprawdzenia stanu realizacji następujących przygotowawczych zadań planistyczno-organizacyjnych w zakresie obrony cywilnej:

1. Dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

Ustalenia:

Prezydent m.st. Warszawy w okresie objętym kontrolą nie dokonywał oceny stanu przygotowań obrony cywilnej. Dyrektor Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m.st. Warszawy (BBiZK) wyjaśnił w piśmie z dnia 27 września 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, że cyt. „ocena stanu przygotowań m.st. Warszawy w zakresie obrony cywilnej może być wykonana, zgodnie z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, na podstawie planu działania szefa obrony cywilnej powiatu, wykonanego w oparciu o zadania wyznaczone przez szefa obrony cywilnej województwa, na podstawie § 4 pkt 2 ww. rozporządzenia”. Jako przyczynę niedokonywania powyższej oceny wskazano brak ustalenia przez wojewodę, jako szefa obrony cywilnej województwa konkretnych zadań do realizacji, które są niezbędne dla opracowania planu działania w zakresie obrony cywilnej i tym samym dokonania oceny stanu jej przygotowań.

Nieopracowanie oceny stanu przygotowań w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkuje brakiem informacji o rzeczywistym stanie realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej na terenie miasta.

Ocena cząstkowa:

Negatywnie ocenia się fakt nieopracowywania oceny stanu przygotowań w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy.

2. Opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilnej.

Ustalenia:

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych nie został przedstawiony do wglądu Plan obrony cywilnej m.st. Warszawy, ponieważ taki dokument planistyczno-organizacyjny nie został opracowany. Dyrektor BBiZK w piśmie z dnia 10 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, jako przyczynę nieopracowania rzeczonoego dokumentu podał brak postawionych przez wojewodę do realizacji zadań obrony cywilnej, które stanowiłyby podstawę opracowania ww. Planu. W okresie objętym kontrolą Prezydent m.st. Warszawy nie opiniował planów obrony cywilnej.

Nieopracowanie planu obrony cywilnej, jako podstawowego wieloletniego dokumentu planistycznego w zakresie obrony cywilnej należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkować będzie brakiem ważnych ustaleń organizacyjno-realizacyjnych w aspekcie podejmowania działań ochronno-ratowniczych na terenie m.st. Warszawy na czas wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

Ocena częściowa:

Brak planu obrony cywilnej m.st. Warszawy ocenia się **negatywnie**.

3. Opracowywanie i uzgadnianie planów działania.

Ustalenia:

Prezydent m.st. Warszawy w okresie objętym kontrolą nie opracowywał rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej. Dyrektor BBiZK w piśmie z dnia 27 września 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, poinformował, że cyt. *„Sporządzenie rocznego planu działania w zakresie obrony cywilnej, jego uzgodnienie oraz dokonanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej, nie jest możliwe bez określenia konkretnych zadań do realizacji. Wobec powyższego, Prezydent m.st. Warszawy w latach 2011-2016 nie mógł opracować rocznych planów działania i tym samym dokonać oceny stanu przygotowań obrony cywilnej”*.

Nieopracowywanie planów działania w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej wykonywanych we własnym zakresie oraz w oparciu

o zadania wyznaczone przez szefa obrony cywilnej województwa, co uniemożliwia uzgodnienie treści tych planów.

Ocena cząstkowa:

Nieopracowywanie planów działania w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy na każdy rok kalendarzowy ocenia się **negatywnie**.

4. Organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej.

Ustalenia:

BBiZK organizowało szkolenia wyłącznie dla obsad osobowych formacji obrony cywilnej - drużyn pomocy przedmedycznej, powołanych na bazie zasobów kadrowych Urzędu m.st. Warszawy. Szkolenia te miały na celu przekazanie praktycznych umiejętności w zakresie udzielenia pierwszej pomocy.

Liczba zrealizowanych szkoleń w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- 1) 2012 r. - 12 dni szkoleniowych w jednym cyklu szkoleniowym;
- 2) 2013 r. - cykl szkoleniowy wiosenny: 11 dni szkoleniowych, cykl jesienny: 10 dni szkoleniowych;
- 3) 2014 r. - cykl szkoleniowy wiosenny: 11 dni szkoleniowych, cykl jesienny: 11 dni szkoleniowych;
- 4) 2015 r. - cykl szkoleniowy wiosenny: 12 dni szkoleniowych, cykl jesienny: 11 dni szkoleniowych;
- 5) 2016 r. - cykl szkoleniowy wiosenny: 9 dni szkoleniowych.

Do wglądu przedstawione zostały dokumenty świadczące o organizacji ww. szkoleń w postaci planów szkoleń oraz listy obecności ich uczestników. Nie były organizowane szkolenia w zakresie obrony cywilnej dla innych grup szkoleniowych określonych wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 21 kwietnia 2009 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 11 stycznia 2016 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu obrony cywilnej.

Na terenie m.st. Warszawy nie organizowano ćwiczeń z zakresu obrony cywilnej - wg wyjaśnień złożonych przez Dyrektora BBiZK w piśmie z dnia 10 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, cyt. „*Ćwiczenia z zakresu obrony cywilnej nie były organizowane ze względu na brak norm prawnych regulujących wzajemne relacje, współdziałanie i zasady współpracy w ramach zarządzania kryzysowego, obrony*

cywilnej oraz istniejących systemów ratowniczych (systemu państwowe ratownictwo medyczne, krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, systemu powiadamiania ratunkowego)”.

Fakt ograniczenia się wyłącznie do organizowania szkoleń w zakresie obrony cywilnej do obsad osobowych formacji obrony cywilnej - drużyn pomocy przedmedycznej, należy uznać za **nieprawidłowość** skutkującą brakiem przygotowania osób funkcyjnych Urzędu m.st. Warszawy i jednostek organizacyjnych podległych Prezydentowi m.st. Warszawy do realizacji zadań obrony cywilnej.

Odstąpienie od organizacji ćwiczeń w zakresie obrony cywilnej uznano za **nieprawidłowość**, która skutkuje niedostatecznym przygotowaniem osób funkcyjnych Urzędu m.st. Warszawy i jednostek organizacyjnych podległych Prezydentowi m.st. Warszawy do realizacji zadań obrony cywilnej.

Oceny częściowe:

Pozytywnie z nieprawidłowością ocenia się organizację szkoleń w zakresie obrony cywilnej w m.st. Warszawa.

Negatywnie natomiast należy ocenić odstąpienie od organizowania ćwiczeń w zakresie obrony cywilnej przez Prezydenta m.st. Warszawy.

5. Organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej.

Ustalenia:

Nie prowadzono szkoleń w zakresie obrony cywilnej dla ludności w formie stacjonarnej, zorganizowanej. BBiZK prowadziło działalność głównie o charakterze instruktazowo-
-edukacyjnym uwzględniającym różne aspekty potencjalnych zagrożeń i adekwatnych zachowań z wykorzystaniem opracowanych we własnym zakresie publikacji w formie drukowanej bądź elektronicznej na stronie internetowej Urzędu m.st. Warszawy. Opracowane materiały miały na celu przygotowywanie ludności do prawidłowego reagowania na potencjalne lub realne zagrożenia. Jednym z przykładów jest „Poradnik postępowania w sytuacjach zagrożeń”, który stanowi zbiór podstawowych informacji, skonsultowanych ze służbami ratowniczymi i porządkowymi, o tym jak postępować w trudnych sytuacjach kryzysowych. Publikacja ta w wersji drukowanej (92 str.) w liczbie 25 tys. egzemplarzy została rozdysponowana pomiędzy placówkami oświatowymi, spółdzielniami mieszkaniowymi i grupami osiedlowymi na terenie m.st. Warszawy, a także podczas spotkań z mieszkańcami. Wersja elektroniczna poradnika dostępna jest również na stronie internetowej BBiZK.

Innym przykładem działań ukierunkowanych na edukację mieszkańców m.st. Warszawy w zakresie stosownych zasad zachowania się w sytuacjach określonych zagrożeń jest opracowany w BBiZK, w formie plakatu i ulotki, materiał instruktażowy pod nazwą „Jak postępować w przypadku zagrożenia terrorystycznego”, który został udostępniony m.in. w pojazdach komunikacji miejskiej oraz na przystankach autobusowych i tramwajowych w Warszawie. Zawiera on informacje o tym jak należy postępować w przypadku wybuchu, strzelaniny, znalezienia bagażu/pakunku, czy też sytuacji zakładniczej.

Według wyjaśnień Dyrektora BBiZK również program „Bezpieczne osiedle” - ukierunkowany na poprawę stanu bezpieczeństwa mieszkańców warszawskich osiedli wpisuje się w zakres problemowy kontrolowanego zadania. Ma on na celu m.in. podniesienie aktywności lokalnych społeczności w podejmowaniu bezpośrednich działań w celu wspólnej ochrony mienia, zapewniania bezpieczeństwa i porządku w okolicy własnego miejsca zamieszkania. W ramach tego programu, w latach 2007-2014, odbyło się 12678 spotkań z mieszkańcami m.st. Warszawy oraz wizji lokalnych w terenie. Zrealizowano 33424 sprawy zgłoszone przez mieszkańców. W 2015 r. w ramach programu funkcjonowały 123 grupy osiedlowe, w ramach których przeprowadzono 746 spotkań oraz 894 wizji lokalnych. Zrealizowano 2108 spraw.

Dokumentacja dotycząca sprawozdań z lat 2011-2016, z realizacji programu poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie m.st. Warszawy, została udostępniona do wglądu zespołowi kontrolującemu w dniu 28 października 2016 r., w siedzibie BBiZK.

Oprócz wyżej wymienionych przedsięwzięć BBiZK podejmowało następujące działania:

- 1) realizacja filmów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które przekazywane są do warszawskich szkół i stanowią kanwę lekcji wychowawczych dotyczących prawidłowego postępowania w sytuacji zagrożenia;
- 2) organizowanie szkoleń dla osób starszych w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom;
- 3) organizowanie lekcji poglądowych oraz wizyt tematycznych dla dzieci i młodzieży w siedzibie BBiZK.

Celem tych spotkań było edukowanie ludności w zakresie postępowania w sytuacjach zagrożeń.

Z analizy przedstawionych do wglądu dokumentów, wynika że nie zostały w nich uwzględnione aspekty związane ze sposobami zachowania się w ramach przygotowania do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami w czasie

konfliktów zbrojnych ze szczególnym uwzględnieniem zasad postępowania po usłyszeniu sygnałów alarmowych. Taki stan rzeczy należy uznać za **nieprawidłowy**, bowiem skutkować to będzie - w warunkach prowadzenia działań zbrojnych - niedostateczną znajomością lub brakiem wiedzy mieszkańców m.st. Warszawy w zakresie adekwatnych sposobów zachowania się, stwarzając zwiększone niebezpieczeństwo dla ochrony ich zdrowia i życia.

Ocena cząstkowa:

Pozytywnie z nieprawidłowością należy ocenić organizację szkoleń ludności w zakresie obrony cywilnej na terenie m.st. Warszawy.

6. Przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

Ustalenia:

Nie zostało wykonane zarządzenie nr 524 Wojewody Mazowieckiego Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 21 października 2013 r. w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania na terenie województwa mazowieckiego, zmienione zarządzeniem nr 1057 z dnia 14 października 2015 r., co należy uznać za **nieprawidłowość**.

Nie powołano żadnych formacji obrony cywilnej przewidzianych do realizowania zadań w ramach ww. systemów, tj. monitorowania, wykrywania i identyfikacji zagrożeń, przekazywania informacji o ich zaistnieniu oraz ostrzegania i alarmowania ludności. Ponadto, nie jest możliwa wymiana informacji o zagrożeniach pomiędzy Centrum Zarządzania Kryzysowego (CZK) BBiZK, a innymi elementami ww. systemów ze względu na:

- 1) nieprzyjęcie do stosowania „Metodyki oceny sytuacji skażeń chemicznych, biologicznych i promieniotwórczych” (wersja Delta);
- 2) brak przeszkolenia obsady CZK BBiZK z zakresu posługiwania się „Metodyką oceny sytuacji skażeń chemicznych, biologicznych i promieniotwórczych”, w której zostały zawarte wzory komunikatów CBRN (*Chemical, Biological, Radiological and Nuclear*) służące do wymiany informacji o zagrożeniach, i która, zgodnie z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2013 r., poz. 96), została przyjęta, jako obowiązująca dla całego Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń

i Alarmowania;

- 3) systematyczne nieuczestniczenie przedstawiciela Urzędu m.st. Warszawy w treningach systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach (SWO) oraz treningach systemu wykrywania i alarmowania (SWA) organizowanych przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (zgodnie z pismem Dyrektora BBiZK z dnia 27 lutego 2015 r., znak: ZK-W-III-D-1.5551.2 2015GKU).

Powyższy stan ustaleń zakwalifikowano jako **nieprawidłowość**.

Prognozowanie skażeń, jako podstawowa czynność wspomagającą podjęcie decyzji o sposobie prowadzenia akcji ratunkowej (określenie powierzchni skażenia, zasięgu skażenia, ilości ludności przewidzianej do ewakuacji, ostrzeżenie i alarmowanie ludności o wystąpieniu skażeń, realizowane w ramach SWA przez formacje obrony cywilnej, takie jak: Drużyna Wykrywania i Alarmowania, Powiatowy Ośrodek Analizy Danych i Alarmowania i SWO (przez Centra Zarządzania Kryzysowego) - nie jest realizowane - co należy uznać za **nieprawidłowość**. Teza przytoczona przez Dyrektora BBiZK w piśmie z dnia 7 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, że cyt. „*Prognozowanie skażeń chemicznych, promieniotwórczych i biologicznych nie leży w kompetencjach Prezydenta m.st. Warszawy, jako zadanie z zakresu obrony cywilnej*”, nie znajduje potwierdzenia, ponieważ zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. Nr 96, poz. 850), Prezydent m.st. Warszawy jest organem obrony cywilnej i realizuje zadania obrony cywilnej jako szef obrony cywilnej.

Ostrzeżenie i alarmowanie ludności o zagrożeniach z wykorzystaniem 54 syren alarmowych należy uznać za niewystarczające, ponieważ posiadana ilość punktów alarmowych, może zapewnić skuteczne alarmowanie, co najwyżej ok. 10 % ludności mieszkającej na terenie m.st. Warszawy. Fakt ten zakwalifikowano jako **nieprawidłowość**, której skutkiem będzie niezapewnienie właściwego ostrzegania i alarmowania mieszkańców m.st. Warszawy w przypadku wystąpienia zagrożeń.

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że SWA oraz SWO na terenie m.st. Warszawy nie funkcjonuje.

Ocena cząstkowa:

Przygotowanie i zapewnienie działania SWA oraz SWO ocenia się **negatywnie**.

7. Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej.

Ustalenia:

Zarządzeniem nr 1679/2004 Prezydenta - Szefa Obrony Cywilnej Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie utworzenia formacji obrony cywilnej w Urzędzie m.st. Warszawy, zostały powołane drużyny pomocy przedmedycznej przeznaczone do wykonywania zadań w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Utworzono 20 formacji - po jednej w każdej dzielnicy m.st. Warszawy oraz 2 w Urzędzie m.st. Warszawy w strukturze od 6 do 14 etatów. Ww. jednostki organizacyjne obrony cywilnej zostały utworzone wyłącznie w oparciu o zasoby kadrowe Urzędu m.st. Warszawy. Zgodnie z ww. zarządzeniem, organizację drużyn powierzono Dyrektorowi BBiZK oraz burmistrzom dzielnic m.st. Warszawy.

Do wglądu przedstawiono ww. zarządzenie, wykazy utworzonych formacji z ewidencją danych osobowych osób przeznaczonych do służby w ww. formacjach (włącznie z numerami kart przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych) oraz korespondencję z Wojskowymi Komendantami Uzupelnień na terenie m.st. Warszawy w sprawie uzgodnienia przydziałów do rzeczonych formacji.

Stan osobowy drużyn pomocy przedmedycznej jest systematycznie szkolony (opis w ustaleniach, w punkcie nr 4).

Z analizy przedstawionych dokumentów wynika, że w jednej z utworzonych formacji - w dzielnicy Ochota - nie zostało wykazane posiadanie kart przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych przez wyszczególnione tam osoby, ponieważ brakuje numerów tych kart (w 10 przypadkach na 14 etatów). Fakt ten należy zakwalifikować, jako **nieprawidłowość** skutkującą brakiem podstaw do powołania tych osób do służby w utworzonej formacji obrony cywilnej.

Formacji przeznaczonych do działania w ramach SWA nie utworzono – ustalenia i wnioski zawarto w punkcie nr 7.

Ocena cząstkowa:

Tworzenie i przygotowanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej należy ocenić **pozytywnie z nieprawidłowością**.

8. Przygotowanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze.

Ustalenia:

Postawy prawne dotyczące zakresu kontrolowanego zadania zostały zakwestionowane przez pracowników BBiZK. Dyrektor BBiZK, w wyjaśnieniach udzielonych w piśmie z dnia 17 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, oświadczył, że cyt. *„Informuję, że planowanie i realizacja ewakuacji podczas wojny, jako zadanie obrony cywilnej, miało miejsce w czasie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie obrony cywilnej (Dz. U. Nr 93, poz. 429). Zgodnie z zapisami tego rozporządzenia, ewakuacja polegająca na planowym lub doraźnie zorganizowanym przemieszczeniu ludności z rejonów niebezpiecznych na inne tereny, planowana i przygotowywana była w czasie pokoju, a realizowana w czasie wojny. Rozporządzenie niniejsze zostało uchylone z dniem 1 lipca 2004 r.*

Obecnie, w aktach prawa powszechnie obowiązującego nie ma przepisów obligujących organy samorządu terytorialnego do realizacji przygotowań organizacyjno-planistycznych dotyczących ewakuacji na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny, jako zadania obrony cywilnej”.

Przygotowania planistyczno-organizacyjne dotyczące ewakuacji ludności w m.st. Warszawa ograniczają się do opracowanych w ramach Planu Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy procedur określających zasady uruchamiania i rozwijania obiektów, sił oraz środków przy ewakuacji doraźnej. Mają one na celu zapewnienie transportu ewakuowanych osób, schronienia, oraz sprzętu niezbędnego do ich bytowania w wyznaczonych obiektach.

Powyższe działania obejmują w szczególności:

- 1) uruchomienie ewakuacji doraźnej;
- 2) zapewnienie schronienia oraz udzielanie pomocy ewakuowanym w każdej dzielnicy m.st. Warszawy;
- 3) wzajemne informowanie o zagrożeniach oraz współpracę Zakładu Transportu Miejskiego i Urzędu m.st. Warszawy podczas zarządzanej ewakuacji doraźnej, w tym:
 - a) współpracę w dedykowanej grupie rozmównej w ramach systemu łączności trunkingowej TETRA,
 - b) zapewnienie schronienia ludności ewakuowanej w pojazdach będących w dyspozycji Zarządu Transportu Miejskiego,
 - c) przemieszczenie ludności poszkodowanej pojazdami będącymi w dyspozycji Zarządu Transportu Miejskiego do wyznaczonych obiektów/miejsc;

- 4) dostarczanie łóżek i innego wyposażenia do obiektów/miejsc przeznaczonych do umieszczenia ludności ewakuowanej w ramach ewakuacji doraźnej.

Według wyjaśnień udzielonych przez Dyrektora BBiZK, na terenie m.st. Warszawy wyznaczonych zostało ponad 300 obiektów, w których czasowe schronienie przewidziano dla ponad 63 tys. osób. Obiektami tymi są głównie ośrodki sportu i rekreacji, domy kultury oraz placówki oświatowe. Procedury stanowią element składowy zatwierdzonego przez wojewodę mazowieckiego Planu Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy. Ich realizacja nie jest związana z wykonywaniem zadań obrony cywilnej, służy jednak i ma na celu ochronę ludności i może być wykorzystana w przypadku ewakuacji.

W czasie kontroli nie zostały przedstawione do wglądu dokumenty planistyczno-organizacyjne odnoszące się do planowanego przemieszczenia ludności podczas podwyższania stanu gotowości obronnej państwa, co wynika z zapisów wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia.

Fakt nieopracowania Planu ewakuacji III stopnia na wypadek masowego zagrożenia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkować będzie - przy dużej skali potrzeb - niewystarczającym zapewnieniem zbiorowej ochrony dla ludności na terenie m.st. Warszawy, szczególnie w czasie masowego zagrożenia.

Ocena częściowa:

Przygotowania i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze w aspekcie planowej ewakuacji ludności na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

9. Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.

Ustalenia:

Stosownie do opisu zawartego w punkcie nr 8 nie przedstawiono do wglądu dokumentów organizacyjno-planistycznych odnoszących się do zabezpieczenia procesu planowej ewakuacji ludności na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny w zakresie zapewnienia środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.

Procedury przygotowane w ramach „Planu zarządzania kryzysowego m.st. Warszawy” oraz wszelkie ustalenia w nim zawarte odnoszące się tylko do organizowania ewakuacji doraźnej znajdują jednak zastosowanie przy realizacji zadań związanych z planową ewakuacją poprzedzającą wystąpienie masowego zagrożenia również w warunkach zagrożenia wojennego.

Jako **nieprawidłowość** należy uznać brak planowania organizacyjnego zabezpieczenia ewakuacji ludności na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny w ramach Planu ewakuacji III stopnia, stosownie do wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 17 października 2008 r. w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia. Brak planowania w ww. zakresie skutkować będzie - przy dużej skali potrzeb - niewystarczającym zapewnieniem zbiorowej ochrony dla ludności na terenie m.st. Warszawy, szczególnie w czasie masowego zagrożenia.

Ocena częściowa:

Planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności oceniono **pozytywnie z nieprawidłowością.**

10. Planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Ustalenia:

Zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy (załącznik do zarządzenia Nr 312/2007 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy) oraz § 5 ust 1 pkt 1 lit. e § 13 pkt 5, 10 i 13, § 21 ust. 1 pkt 10 i 19, § 47 pkt 9 załącznika do regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy, zadania z zakresu planowania i zapewnienia ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem wykonują:

- 1) Biuro Ochrony Środowiska i wydziały ochrony środowiska dla dzielnic m.st. Warszawy - nadzór nad realizacją zadań w zakresie ochrony zwierząt;
- 2) Biuro Infrastruktury:
 - a) koordynacja działań zmierzających do prawidłowego funkcjonowania urządzeń wodnych,

b) zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę;

3) BBiZK - zadania z zakresu obrony cywilnej i powszechnej samoobrony.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora BBiZK przedstawionym w piśmie z dnia 6 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, cyt. „(...) *nie ma szczegółowych zasad realizacji zadań oraz standardów, które obejmowałyby w zakresie obrony cywilnej planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz. W związku z powyższym w tej kwestii Prezydent m.st. Warszawy nie podejmował żadnych działań. Podobnie, nie ma aktów prawa powszechnie obowiązującego z zakresu obrony cywilnej dotyczących planowania i zapewnienia ochrony ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem. Należy podkreślić, że podmioty odpowiedzialne za zaspakajanie zbiorowych potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia w wodę, ochronę ujęć i urządzeń wodnych wykonują swoje zadania w ramach innych norm prawnych, nie mających związku z przepisami obrony cywilnej*”.

Z kolei w piśmie z dnia 28 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, Dyrektor BBiZK wyjaśnia cyt. „*Ponieważ kontrola dotyczy zadań planistyczno-organizacyjnych w zakresie obrony cywilnej a dokumenty planistyczne (...) w zakresie ochrony ujęć i urządzeń wodnych zostały wykonane na podstawie zupełnie innych ustaw, dlatego nie dołączono ich do pierwotnej odpowiedzi*”.

Przykład planowania stref ochronnych ujęć wody stanowi Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Marysin Wawerski (z 2013 r.), znajdujący się na stronach internetowych m.st. Warszawy. Przywołany dokument jest przesłanką do stwierdzenia, że zadanie to mogło być wykonywane przez różne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu m.st. Warszawy w oparciu o inne przepisy niezwiązane z wykonywaniem zadań obrony cywilnej. Nieudostępnienie do wglądu przez Urząd m.st. Warszawy jakichkolwiek dokumentów i dowodów działalności w kontrolowanym zakresie oraz brak precyzyjnych przepisów wykonawczych obrony cywilnej nie pozwoliło na ustalenie i potwierdzenie realizacji tego zadania.

Ocena częściowa:

Mając na względzie obecny stan prawny w zakresie kontrolowanego zadania, po uwzględnieniu złożonych wyjaśnień **odstąpiono od oceny** tego zadania.

11. Planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Ustalenia:

Dokumentem regulującym ochronę dóbr kultury na terenie m.st. Warszawy jest „Plan ochrony zabytków miasta stołecznego Warszawy na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”. Dokument ten - zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (dalej rozporządzenie w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych - Dz. U. Nr 212, poz. 2153) - został uzgodniony z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wymagane uzgodnienie z Wojewodą Mazowieckim nie nastąpiło. Rzeczony Plan przedstawiony został do uzgodnienia w czasie trwania czynności kontrolnych. Znaczne opóźnienie (około 11 lat) opracowania Planu - przekraczające termin 9 miesięcy, określony w § 7 przywołanego rozporządzenia - należy uznać za **nieprawidłowość**, skutkującą brakiem ważnych ustaleń organizacyjno - realizacyjnych w aspekcie podejmowania działań mających na celu ochronę dóbr kultury na terenie m.st. Warszawy podczas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

Ocena częściowa:

Pozytywna z nieprawidłowością.

12. Wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy.

Ustalenia:

W okresie objętym kontrolą Prezydent m.st. Warszawy nie podejmował żadnych działań związanych z realizacją powyższego zadania. Dyrektor BBiZK w piśmie z dnia 7 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, wyjaśnił, że cyt. *„W aktualnym stanie prawnym, obejmującym zakres obrony cywilnej, nie ma standardów ani szczegółowych zasad realizacji zadań, które swymi zapisami określałyby wyznaczenie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowania tych zakładów do niesienia pomocy”*.

Niepodjęcie żadnych działań związanych z realizacją powyższego zadania należy uznać za **nieprawidłowość**. Zaniechanie tego zadania będzie skutkowało trudnościami podczas udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności.

Ocena cząstkowa:

Nierealizowanie zadań związanych z wyznaczaniem zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności ocenia się **negatywnie**.

13. Zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych.

Ustalenia:

Zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy (załącznik do zarządzenia Nr 312/2007 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy) oraz § 5 ust 1 pkt 1 lit. e, § 13 pkt 5, 6, 10 i 13, § 21 ust. 1 pkt 10, § 47 pkt. 11 załącznika do regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy, zadania z zakresu zapewniania dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych wykonują:

1) Biuro Infrastruktury:

- a) zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę,
- b) nadzór nad funkcjonowaniem systemu wodociągowo-kanalizacyjnego,
- c) sprawy z zakresu planowania zaopatrzenia w wodę,
- d) kontrola w imieniu Prezydenta m.st. Warszawy wykonywania warunków zezwolenia na świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę;

2) Wydział Ochrony Środowiska i wydziały ochrony środowiska dla dzielnic m.st. Warszawy - nadzór nad utrzymywaniem ujęć wód oligoceńskich administrowanych przez dzielnice m.st. Warszawy;

3) BBiZK - realizacja zadań obrony cywilnej i powszechnej samoobrony.

Dyrektor BBiZK wyjaśnił cyt. „(...) *aktualnie brak jest podstaw prawa powszechnie obowiązującego dotyczącego dostaw wody do celów spożywczych i sanitarnych ludności realizowanych przez obronę cywilną na czas klęsk żywiołowych lub wojny*” (pismo z dnia 6 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016. GKU), „(...) *Ponieważ kontrola dotyczy zadań planistyczno-organizacyjnych w zakresie obrony cywilnej a dokumenty planistyczne (...) w zakresie ochrony ujęć i urządzeń wodnych zostały*

wykonane na podstawie zupełnie innych ustaw, dlatego nie dołączono ich do pierwotnej odpowiedzi” (pismo z dnia 28 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016. GKU). Przykład zapewnienia dostaw wody pitnej stanowi zawiadomienie o wydaniu decyzji Nr 418/2013 w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę przewodu wodociągowego (obiekt kategorii XXVI), w ulicy dojazdowej do ulicy Modlińskiej, na terenie działki nr 54 z obrębu 4-06-27 w dzielnicy Białołęka m.st. Warszawy (UD-II-WAB.6740.395.2013.ADZ). Przywołany dokument jest przesłanką do stwierdzenia, że zadanie to mogło być wykonywane przez różne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu m.st. Warszawy w oparciu o inne przepisy nie związane z wykonywaniem zadań obrony cywilnej. Nieudostępnienie do wglądu przez Urząd m.st. Warszawy jakichkolwiek dokumentów i dowodów działalności w kontrolowanym zakresie oraz brak precyzyjnych przepisów wykonawczych obrony cywilnej nie pozwoliło na ustalenie i potwierdzenie realizacji tego zadania.

Ocena cząstkowa:

Mając na względzie obecny stan prawny w zakresie kontrolowanego zadania, po uwzględnieniu złożonych wyjaśnień **odstąpiono od oceny** tego zadania.

14. Zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienie odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu.

Ustalenia:

Prezydent m.st. Warszawy zaopatruje drużyny pomocy przedmedycznej - formacje obrony cywilnej utworzone swoim zarządzeniem Nr 1679/2004, w materiały opatrunkowe i sprzęt medyczny (w tym szyny stabilizujące, deski ortopedyczne, ukompletowane torby ratownicze i defibrylatory terapeutyczne). Zapewnia również utrzymanie sprawności defibrylatorów oraz wymianę materiałów opatrunkowych i sprzętu medycznego. Zarówno materiały medyczne jak i defibrylatory przechowywane są w odpowiednich warunkach (torbach ratowniczych i stacjonarnych gablotach).

Przekazane do użytkowania m.st. Warszawy przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie (MUW) rzeczowe składniki majątku obrony cywilnej przechowywane są w pomieszczeniach delegatur BBiZK, zlokalizowanych przy urzędach dzielnic m.st. Warszawy. Według zapewnień Dyrektora BBiZK zawartych w piśmie z dnia 18 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, prowadzona była ewidencja

zbiorcza tego majątku, jednak ustalenia z inwentaryzacji majątku ruchomego obrony cywilnej przeprowadzonej przez MUW w 2011 roku nie potwierdzają takiego stanu rzeczy, ze względu na rozbieżności, które wyniknęły podczas potwierdzenia stanów ewidencyjnych posiadanego sprzętu przez część dzielnic m.st. Warszawy.

Z analizy dokumentów przedstawionych do wglądu wynika również, że ewidencja ww. majątku w Urzędzie m.st. Warszawy nie była prowadzona na bieżąco, gdyż przedstawiony Wykaz składników rzeczowych majątku MUW będących w użytkowaniu Urzędu m.st. Warszawy, w przypadku prowadzenia w sposób ciągły ewidencji, powinny zawierać dane dotyczące nie tylko jego ilości lecz również wartości przekazanego majątku, a nawet przychody i rozchody dotyczące okresu podlegającego kontroli (jeżeli takie występowały). Brak tych danych świadczy jedynie o sporządzeniu zestawienia posiadanego sprzętu obrony cywilnej, a nie prowadzeniu jego ewidencji na bieżąco.

Sposób prowadzenia ewidencji składników majątku obrony cywilnej MUW znajdującego się na stanie m.st. Warszawy należy uznać za **nieprawidłowy**.

Ocena cząstkowa:

Kontrolowane zadanie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

15. Integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

Ustalenia:

W okresie objętym kontrolą Prezydent m.st. Warszawy nie podejmował żadnych działań związanych z realizacją powyższego zadania. Dyrektor BBiZK w piśmie z dnia 7 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, wyjaśnił, że cyt. *„W aktualnym stanie prawnym, obejmującym zakres obrony cywilnej, nie ma standardów ani szczegółowych zasad realizacji zadań w kwestii wyznaczania służb sanitarno-epidemiologicznych i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska w ramach zadań obrony cywilnej. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 9 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 333 i 915) w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydawać polecenia wiążące organom jednostek pomocniczych, kierownikom jednostek organizacyjnych utworzonych przez gminę, kierownikom jednostek ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze gminy oraz kierownikom*

jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze gminy. Powyższe działania mogą być realizowane po wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej, który w latach 2011-2016 na terenie m.st. Warszawy nie był wprowadzony. Należy zaznaczyć, że ich realizacja nie jest w żaden sposób związana z wykonywaniem zadań obrony cywilnej”.

Ocena częściowa:

Mając na uwadze udzielone przez Dyrektora BBiZK wyjaśnienia oraz fakt, że przepisy dotyczące realizacji zadań obrony cywilnej nie określają zasad realizacji tego zadania **odstąpiono od oceny** jego realizacji.

16. Opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej.

Ustalenia:

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora BBiZK, Prezydent m.st. Warszawy w okresie objętym kontrolą nie opiniował projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej.

Ocena częściowa:

Ze względu na brak aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej, które podlegałyby opiniowaniu przez Prezydenta m.st. Warszawy **odstąpiono od oceny** realizacji powyższego zadania.

17. Inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej.

Ustalenia:

Działalność naukowo-badawcza dotycząca obrony cywilnej wpisywała się projekt „Współpraca Urzędu m.st. Warszawy i sektora nauki” (2011-2014 r.) i konkurs Prezydenta m.st. Warszawy „Dyplomy dla Warszawy” (2016 r.). Natomiast działalność standaryzacyjna była przedmiotem publikacji „Wartościowanie w ochronie i konserwacji zabytków” (red. Bogusław Szmygin, Warszawa-Lublin, 2012 r.), powstałej z udziałem Urzędu m.st. Warszawy. Jednak Dyrektor BBiZK wyjaśnił, że w kwestii działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej cyt. „(...) *ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nie wyszczególnia takich zadań, zatem nie było podstaw do angażowania środków*

finansowych na podejmowanie działań w tym zakresie” (pismo z dnia 6 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU). Przywołane przykłady działań stanowią przesłankę do stwierdzenia, że zadanie to mogło być wykonywane w różny sposób przez różne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu m.st. Warszawy w oparciu o inne przepisy nie związane z wykonywaniem zadań obrony cywilnej. Nieudostępnienie do wglądu przez Urząd m.st. Warszawy jakichkolwiek dokumentów i dowodów działalności w kontrolowanym zakresie oraz brak precyzyjnych przepisów wykonawczych obrony cywilnej nie pozwoliło na ustalenie i potwierdzenie realizacji tego zadania.

Ocena cząstkowa:

Mając na względzie obecny stan prawny w zakresie kontrolowanego zadania, po uwzględnieniu złożonych wyjaśnień **odstąpiono od oceny** tego zadania.

18. Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej.

Ustalenia:

BBiZK współpracuje z terenowymi organami administracji wojskowej w aspekcie uzgadniania z Wojskowymi Komendantami Uzuppełnień na terenie m.st. Warszawy przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnych do utworzonych na terenie m.st. Warszawy formacji obrony cywilnej. Dotyczy to osób będących żołnierzami rezerwy, których przeznaczenie do tej służby wymaga zgody Wojskowego Komendanta Uzuppełnień, stosownie z zapisami § 14 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 września 2002 r. w sprawie odbywania służby w obronie cywilnej (Dz. U. Nr 169, poz. 1391 z późn. zm.) oraz § 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie określenia kategorii żołnierzy rezerwy, których przeznaczenie do służby w obronie cywilnej wymaga zgody wojskowego komendanta uzuppełnień (Dz. U. Nr 83, poz. 576).

Ocena cząstkowa:

Współpracę z terenowymi organami administracji wojskowej ocenia się **pozytywnie**.

19. Zapewnienie warunków do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej.

Ustalenia:

Zgodnie art. 141 ust. 2 o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, zasadniczą służbę lub szkolenie w obronie cywilnej w czasie pokoju odbywa się

wyłącznie w okresie trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz przeszkolenia wojskowego.

Termin rozpoczęcia i okres trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz przeszkolenia wojskowego, uwzględniając stopień zagrożenia bezpieczeństwa państwa, określa na podstawie art. 55 ust. 3 powołanej ustawy, w drodze rozporządzenia, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów.

Z uwagi na fakt, że od dnia 1 stycznia 2010 r. nie wprowadzono obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej w trybie określonym w art. 55 ust. 3 ww. ustawy, tym samym nie realizuje się odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej oraz przedsięwzięć z tym związanych.

Ocena częściowa:

Z uwagi na fakt zawieszenia zasadniczej służby wojskowej, która implikuje odbywanie zasadniczej służby w obronie cywilnej oraz ze względu na brak innych przesłanek i uwarunkowań związanych odbywaniem tej służby **odstąpiono od oceny** tego zadania.

20. Opiniowania wniosków w sprawie tworzenia formacji obrony cywilnej, w których jest odbywana zasadnicza służba w obronie cywilnej.

Ustalenia:

Jak w opisie ustaleń w punkcie nr 19.

Ocena częściowa:

Stosownie do opisu w punkcie 19 **odstąpiono od oceny**.

21. Opracowywanie informacji dotyczących realizowanych zadań.

Ustalenia:

Dyrektor BBiZK wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą ze względu na brak zadań wyznaczonych przez szefa obrony cywilnej województwa, Prezydent m.st. Warszawy nie mógł opracowywać informacji dotyczących realizowanych zadań z zakresu obrony cywilnej.

Niepodejmowanie żadnych działań związanych z realizacją powyższego zadania należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkuje brakiem informacji na temat zadań obrony cywilnej realizowanych na terenie m.st. Warszawy, co uniemożliwia dokonanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.

Ocena cząstkowa:

Fakt nieopracowywania informacji dotyczących realizowanych zadań obrony cywilnej **ocenia się negatywnie.**

22. Współpraca z pełnomocnikami wojewodów do spraw ratownictwa medycznego i z terenowymi organami administracji wojskowej w zakresie dotyczącym realizowanych zadań.

Ustalenia:

W piśmie z dnia 12 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, Dyrektor BBiZK wyjaśnił, że cyt. *„Z uwagi na brak zadań wyznaczonych przez szefa obrony cywilnej województwa, Prezydent m.st. Warszawy nie podejmował współpracy w tym zakresie”*.

Współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej została opisana i oceniona w punkcie nr 18. Nie podejmowano natomiast współpracy z pełnomocnikiem wojewody do spraw ratownictwa medycznego, co należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej w tym zakresie.

Ocena cząstkowa:

Realizacja kontrolowanego wyżej zadania została **oceniona pozytywnie z nieprawidłowością.**

23. Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych.

Ustalenia:

Obsada osobowa formacji obrony cywilnej pod nazwą drużyny pomocy przedmedycznej jest systematycznie szkolona w zakresie praktycznych umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Formuła prowadzenia dwukrotnych szkoleń w ciągu roku wiosną i jesienią, pozwala na utrwalenie nawyków i specjalistycznej wiedzy. Szkolenia te prowadzone są przez ratowników - funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej wchodzących w skład grupy ratownictwa medycznego Jednostki Ratowniczo Gaśniczej 8 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej m.st. Warszawy (KM PSP). Pracownicy BBiZK nie posiadają kompetencji do kontroli osób będących członkami drużyn, w zakresie poprawności prowadzenia działań ratowniczych z pierwszej pomocy przedmedycznej. Według wyjaśnień złożonych przez Dyrektora BBiZK w piśmie z dnia 18 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, cyt. *„Rolę kontrolerów wypełniają*

instruktorzy/ratownicy z KM PSP. Podczas zajęć praktycznych kontrolują i korygują poprawność i skuteczność wykonywania, przez członków drużyn, czynności wchodzących w skład procesu ratowniczego. Za ich pośrednictwem BBiZK pozyskuje informacje dotyczące konieczności uzupełnienia sprzętu i środków medycznych, zapewniając tym samym gotowość drużyn do prowadzenia działań ratowniczych”.

Ocena cząstkowa:

Kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych **oceniono pozytywnie**.

24. Ustalanie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na ich terenie, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej.

Ustalenia:

W okresie objętym kontrolą obowiązywało zarządzenie nr 1558/2004 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 20 maja 2004 r. w sprawie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na ich terenie, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej. Zarządzenie to zostało jednak uchylone zarządzeniem nr 3739/2013 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 11 stycznia 2013 r.

Dyrektor BBiZK wyjaśnił, że wykaz instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie m.st. Warszawy, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej, który stanowił załącznik do zarządzenia nr 1558/2004, powstał w oparciu o § 3 pkt 24 rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin. Jednocześnie, w piśmie z dnia 12 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, oświadczył, że cyt. „Rozporządzenie, o którym mowa wyżej, przypisuje do zakresu działania szefów OC ustalanie przedmiotowego wykazu. Jednakże w aktualnym stanie prawnym brak jest podstaw prawnych do nakładania na przedsiębiorców lub inne podmioty zadań z zakresu OC. Aby móc odpowiedzialnie sporządzić wykaz podmiotów przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie OC, należy mieć podstawy objęcia ich takim obowiązkiem”.

Ponadto poinformował, że cyt. „(...) w dniu wydania zarządzenia nr 1558/2004 obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie obrony cywilnej (Dz. U. z 1993 r., Nr 93, poz. 249), zgodnie z którym kierownicy/właściciele zakładów pracy mieli obowiązek planowania i realizacji zadań związanych z ochroną swoich zakładów i ich pracowników. Z dniem 1 lipca 2004 r., zgodnie z zapisami ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz. U. z 2003 r., Nr 210, poz. 2036 z późn. zm.), utraciło moc prawną rozporządzenie w sprawie obrony cywilnej, przez co powyższy obowiązek został uchylony, a podmioty, które znalazły się w tym wykazie, nie mają ustawowo nałożonych zadań z zakresu obrony cywilnej, ani nie mogą one być nałożone, przez szefów obrony cywilnej”.

Nie podejmowanie żadnych działań związanych z realizacją powyższego zadania należy uznać za **nieprawidłowość**, która skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej przez instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne oraz społeczne organizacje ratownicze funkcjonujące na terenie m.st. Warszawy, które powinny być przewidziane do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej w oparciu o zadania wyznaczone przez właściwy organ obrony cywilnej.

Ocena częściowa:

Kontrolowane wyżej zadanie **oceniono negatywnie**.

25. Organizowanie i prowadzenie szkolenia ratowników odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej.

Ustalenia:

Jak w opisie ustaleń w punkcie nr 19.

Ocena częściowa:

Stosownie do opisu w punkcie 19 **odstąpiono od oceny**.

26. Przygotowanie i zapewnianie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

Ustalenia:

Zgodnie z pismem z dnia 12 października 2016 r., znak: ZK-WIII.550.24.2016.GKU, Dyrektor BBiZK wyjaśnił, że cyt. „Prezydent m.st. Warszawy posiada procedurę postępowania przy wystąpieniu dużej liczby zwłok i szczątków ludzkich na terenie m.st. Warszawy – „ZGON”, stanowiącą element Planu Zarządzania Kryzysowego

m.st. Warszawy zatwierdzonego przez Wojewodę Mazowieckiego w dniu 9 września 2016 r. (...). Procedura może mieć zastosowanie do wszystkich procedur reagowania kryzysowego zawartych w Planie Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy. Została uzgodniona z Komendą Stołeczną Policji, Strażą Miejską m.st. Warszawy, Urzędem Stanu Cywilnego m.st. Warszawy, Zarządem Cmentarzy Komunalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w m.st. Warszawie. Działania tych podmiotów nie obejmują obszaru obrony cywilnej”.

Pozytywnie ocenia się posiadanie procedury postępowania przy wystąpieniu dużej liczby zwłok i szczątków ludzkich na terenie m.st. Warszawy – „ZGON”, stanowiącą element Planu Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy zatwierdzonego przez wojewodę mazowieckiego w dniu 9 września 2016 r.

Ocena cząstkowa:

Kontrolowane zadanie **oceniono pozytywnie**.

Podczas kontroli w Urzędzie m.st. Warszawy stwierdzono nieprawidłowości powodujące niżej wymienione skutki:

1. Nie opracowywano oceny stanu przygotowań w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy, co skutkuje brakiem informacji o rzeczywistym stanie realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej.
2. Nie został opracowany plan obrony cywilnej m.st. Warszawy. Skutkuje to brakiem ważnych ustaleń organizacyjnych-realizacyjnych w aspekcie podejmowania działań ochronno-ratowniczych na terenie m.st. Warszawy podczas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.
3. Nie opracowywano rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy, co skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej wykonywanych we własnym zakresie oraz w oparciu o zadania wyznaczone przez szefa obrony cywilnej województwa, uniemożliwiając tym samym uzgodnienie z nim treści tych planów.
4. W działalności szkoleniowej z zakresu obrony cywilnej nie uwzględniano kadry kierowniczej, innych osób funkcyjnych Urzędu m.st. Warszawy oraz kierowników podległych jednostek organizacyjnych. Fakt ten ma niekorzystny wpływ na właściwe

przygotowanie kadr Urzędu m.st. Warszawy i jednostek organizacyjnych podległych Prezydentowi m.st. Warszawy do realizacji zadań obrony cywilnej.

5. Nie organizowano ćwiczeń w zakresie obrony cywilnej, co skutkuje brakiem możliwości praktycznego sprawdzenia i zweryfikowania stanu przygotowania struktur obrony cywilnej podległych Prezydentowi m.st. Warszawy do realizacji zadań obrony cywilnej.
6. W działalności instruktażowo-szkoleniowej prowadzonej w odniesieniu do ludności, brak jest treści odnoszących się do aspektów związanych ze sposobami zachowania się w ramach przygotowania do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami w czasie konfliktów zbrojnych ze szczególnym uwzględnieniem zasad postępowania po usłyszeniu sygnałów alarmowych. Taki stan rzeczy skutkować będzie - w warunkach prowadzenia działań zbrojnych - niedostateczną znajomością lub brakiem wiedzy mieszkańców m.st. Warszawy w zakresie adekwatnych sposobów zachowania się, stwarzając zwiększone ryzyko zagrożenia dla ochrony ich zdrowia i życia.
7. Nie zrealizowano zarządzenia nr 524 Wojewody Mazowieckiego Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 21 października 2013 r. w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania na terenie województwa mazowieckiego, zmienionego zarządzeniem nr 1057 z dnia 14 października 2015 r.:
 - w zakresie powołania stosownych formacji obrony cywilnej;
 - zapewnienia wymiany informacji o zagrożeniach;
 - przeszkolenia obsady Centrum Zarządzania Kryzysowego;
 - nie uczestniczenia w przedsięwzięciach szkoleniowych w ramach SWO i SWA.Skutkiem zaniechania realizacji ww. zadań, jest nieprzygotowanie struktur i osób funkcyjnych Urzędu m.st. Warszawy do monitorowania, wykrywania i identyfikacji zagrożeń, przekazywania informacji o ich zaistnieniu oraz ostrzegania i alarmowania mieszkańców m.st. Warszawy w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa czasu kryzysu lub wojny.
8. Niewystarczająca (pozwalająca tylko na alarmowanie i ostrzegania około 10 % ludności miasta) liczba syren alarmowych i częściowe pokrycie syrenami alarmowymi terenu m.st. Warszawy uniemożliwia skuteczne alarmowanie o zagrożeniach wszystkich mieszkańców miasta.
9. 10 osób na 14 przeznaczonych do pełnienia służby w drużynie pomocy przedmedycznej - formacji obrony cywilnej w dzielnicy Ochota m.st. Warszawy nie posiada kart

przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do formacji obrony cywilnej. Fakt ten skutkuje brakiem podstaw do pełnienia przez te osoby służby w tej formacji obrony cywilnej.

10. Nie opracowano Planu ewakuacji III stopnia na wypadek masowego zagrożenia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny. Fakt ten skutkować będzie - przy dużej skali potrzeb - niewystarczającym zapewnieniem zbiorowej ochrony ludności zamieszkałej na terenie m.st. Warszawy, szczególnie w czasie masowego zagrożenia.
11. Brak planowania organizacyjnego zabezpieczenia ewakuacji ludności na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny w ramach Planu ewakuacji III stopnia. Dotychczasowy stan tego zabezpieczenia w ramach ewakuacji doraźnej należy uznać za niewystarczający, szczególnie podczas masowego zagrożenia. Skutkować to będzie - przy dużej skali potrzeb - niewystarczającym zapewnieniem zbiorowej ochrony dla ludności na terenie m.st. Warszawy.
12. Nie uzgodniono z Wojewodą Mazowieckim „Planu ochrony zabytków miasta stołecznego Warszawy na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, który, zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, powinien zostać opracowany w terminie nie przekraczającym 9 miesięcy od wejścia w życie przepisów w tym zakresie.
13. Nie wyznaczono zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności, a w związku z tym nie nadzorowano przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy. Zaniechanie tego zadania będzie skutkować trudnościami podczas udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności.
14. Niewłaściwy sposób prowadzenia ewidencji rzeczowych składników majątku ruchomego obrony cywilnej, skutkujący brakiem możliwości określenia jego wartości.
15. Nie opracowywano informacji o realizowanych zadaniach obrony cywilnej, co skutkuje brakiem wiedzy szefa obrony cywilnej województwa na temat zadań obrony cywilnej realizowanych na terenie m.st. Warszawy i uniemożliwia dokonanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej.
16. Nie podejmowano współpracy z pełnomocnikiem wojewody do spraw ratownictwa medycznego. Powyższe skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej w tym zakresie.
17. Nie ustalono wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na terenie

m. st. Warszawy, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej. Taki stan rzeczy skutkuje brakiem realizacji zadań planistyczno-organizacyjnych obrony cywilnej przez podmioty, które powinny być przewidziane do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej w oparciu o zadania wyznaczone przez właściwy organ obrony cywilnej.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia kontroli, realizację działań planistyczno-organizacyjnych z zakresu obrony cywilnej, określonych w § 3 rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin w Urzędzie m.st. Warszawy **oceniłam negatywnie.**

Jednocześnie zobowiązuje Panią Prezydent do podjęcia następujących działań:

1. W każdym roku kalendarzowym dokonywać oceny stanu przygotowań m.st. Warszawy w zakresie obrony cywilnej zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 30 sierpnia 2016 roku w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwach oraz wytycznymi Wojewody Mazowieckiego – Szefa Obrony Cywilnej województwa z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie opracowywania oceny stanu przygotowań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwie mazowieckim.
2. Opracować plan obrony cywilnej m.st. Warszawy zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowywania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.
3. Corocznie opracowywać plan działania w zakresie obrony cywilnej m.st. Warszawy oraz uzgadniać jego treść z Wojewodą Mazowieckim.
4. Planować i organizować szkolenia w zakresie obrony cywilnej dla kadr Urzędu m.st. Warszawy oraz jednostek organizacyjnych podległych Prezydentowi m.st. Warszawy w oparciu o wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 11 stycznia 2016 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzenia szkoleń z zakresu obrony cywilnej.
5. Planować i organizować ćwiczenia w zakresie obrony cywilnej zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie organizowania ćwiczeń obrony cywilnej.

6. W działalności instruktażowo-szkoleniowej prowadzonej w odniesieniu do ludności, uwzględniać treści odnoszące się do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami w czasie konfliktów zbrojnych ze szczególnym uwzględnieniem zasad postępowania po usłyszeniu sygnałów alarmowych. w zakresie adekwatnych sposobów zachowania się.
7. Zgodnie z zarządzeniem nr 524 Wojewody Mazowieckiego Szefa Obrony Cywilnej Województwa z dnia 21 października 2013 r. w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania na terenie województwa mazowieckiego oraz zarządzeniem nr 1057 z dnia 14 października 2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji systemu wykrywania i alarmowania na terenie województwa mazowieckiego powołać formacje obrony cywilnej przeznaczone do działania w ramach Systemu Wykrywania i Alarmowania, zapewnić przeszkolenie obsady osobowej tych formacji oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego w zakresie realizacji zadań Systemu Wczesnego Ostrzegania, a także uczestnictwo tego personelu w przedsięwzięciach szkoleniowych organizowanych przez wojewódzki organ obrony cywilnej.
8. Zapewnić wyższy stopień pokrycia syrenami alarmowymi terenu m.st. Warszawy, pozwalający na efektywne alarmowanie i ostrzegania o zagrożeniach dla co najmniej 60 % ludności miasta.
9. Ukompletować do 100 % obsadę osobową drużyny pomocy przedmedycznej – formacji obrony cywilnej utworzonej w dzielnicy Ochota m.st. Warszawy.
10. Opracować Plan ewakuacji III stopnia na wypadek masowego zagrożenia w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia organizacyjnego-logistycznego w aspekcie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności.
11. Po uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim „Planu ochrony zabytków miasta stołecznego Warszawy na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych”, zgodnie § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, dokument ten corocznie aktualizować w terminie do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

12. Wyznaczyć zakłady opieki zdrowotnej zobowiązane do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności na terenie m.st. Warszawy.
13. Prowadzić ewidencję rzeczowych składników majątku ruchomego obrony cywilnej w sposób umożliwiający określenie jego wartości.
14. Opracowywać i przedstawiać informację o realizowanych zadaniach obrony cywilnej organom obrony cywilnej wyższego szczebla w ramach planowych sprawozdań oraz na żądanie tych organów.
15. Nawiązać współpracę z Wydziałem Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w zakresie wykorzystywania zasobów organizacyjnych Państwowego Ratownictwa Medycznego na potrzeby realizacji zadań obrony cywilnej.
16. Ustalić wykaz instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych, które przewidziane będą do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej na terenie m. st. Warszawy,.

Ponadto zobowiązuje Panią Prezydent do przekazania, **w terminie 9 miesięcy** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji ww. zaleceń pokontrolnych.